

Historieglimt 71

Lademoen skole

Lademoen skole i Mellomveien 5 stod ferdig året etter at Lademoen kirke var innvidd. Disse to monumentale bygninger markerte Trondhjem kommunes innsats for å reise infrastrukturen i den nye bydelen som ble skapt i 1893. Lademoen skole var en syvårig folkeskole og ble snart overfylt av barn fra de mange barnerike familiene i strøket. Barnetallet i strøket var så stort at det få år etter måtte bygge enda en skole. La oss først svare på noen spørsmål som kom fra en gruppe elever fra en annen skole som hadde fått i oppgave å finne opplysninger om Lademoen skole som da for lengst var nedlagt:

Når ble skolen bygd og åpnet? Lademoen skole ble bygget av Trondhjem kommune fra 1904 til 1906 for å gi barna i den nye bydelen fra 1893 en tilfredsstillende bygning. Den var tegnet av arkitekt Lars Solberg og hadde 24 klasserom. Det var stor innflytting til Lademoen og familiene var ofte store, gjerne med 8-10 barn i hver familie.

Hva ble det brukt til? Bygget ble brukt av Trondhjem kommune ved etaten Trondhjems folkeskole og ble utelukkende benyttet som folkeskole for elever fra 1. til 7. klasse, altså barn fra 7 til 14 år.

Hvor lenge var den i bruk til dette formålet, og hva ble bygningen brukt til siden? Den ble brukt til dette formålet fra 1906 til 1967 da den ble omgjort til ungdomsskole etter den nye skoleloven. Elever fra 7. til 9. klasse gikk i ungdomsskolen som holdt til der til den ble nedlagt i 1993. Senere er den av kommunen blitt stilt til rådighet for Lademoen kunstnerverkseteder som er der fremdeles i 2014.

Hvilken leker og aktiviteter ble brukt i friminuttene? I friminuttene pratet barna sammen eller de lekte etter eget initiativ uten noen organisering fra lærerinnene eller lærernes side.

Ble parken brukt av skolen? Nei, elevene skulle holde seg inne på skoleplassen i alle friminuttene.

Er det noe mer generelt som kan fortelles om Lademoen skole, eller bygget det lå i? Skolebygget til Lademoen skole er typisk for mange byskoler som ble bygget i Norge på den tiden. Lilleby skole som ble åpnet i 1911, hadde samme grunnpreg. Mange av barna kom fra fattige hjem. Derfor hadde skolen fond som skaffet både sko og klær til elever som trengte det. Senere skaffet skolen ski til dem som manglet det. Det var også undervisning i praktiske fag så som søm og strikking for jentene og reparasjon sko for guttene. Der fikk de reparere egne klær og sko.

Lademoen har sin viktige plass i byens skolehistorie. Lenge var skolen i Norge en såkalt omgangsskole, særlig på bygdene. Der dro læreren fra gård til gård og hadde skole for barna i det området der gården lå. Stua eller det mest egnede værelset ble brukt til skolerom. Ofte drev gårdens folk med sine sysler i

samme rom så det var så som så med roen. I byen kom det tidlig private skoler der de mest velstående betalte skolepenger for å få barna sine opplært. De mindre bemidlede fikk i praksis ingen skolegang. Det tok lang tid før myndighetene begynte å skape faste skoler i byene. På Lademoen kom den første skolen i 1819. Da kjøpte Strindens skolekommisjon i det store Strinden prestegjeld en gård på Lademoen til skolehus. Det var gården Lykkens Prøve som hadde hovedbygningen sin der UFFA-huset senere ble bygd. Da formannsskapsloven kom og herredene eller kommunene ble skapt i 1837, ble det en hovedoppgave for de nye enhetene å forbedre skolevesenet.

I 1840 kjøpte Strinden herred en annen gård på Lademoen til fast skole. Det var gården Eli plass som hadde sin hovedbygning mellom der Lademoen skole og Lademoen kirke nå ligger. Der hadde for øvrig Strinden herred sine sentrale kontorer. Eli plass skole gikk i mange år under betegnelsen Sætherskolen etter navnet på skolestyrelsen. Elevene kom fra et stort område. Da var det til en begynnelse få barn i skolekretsen, som het Lademoens eller Strindens første skolekrets. De fleste bodde på de mange gårdene i området. Mange elever hadde lang vei. Fra 1863 gikk mange barn på Lademoen på skole i Graahmølna i Innherredsveien sammen med barn fra Bakklandet. Lademoen skole ble bygd like ved Eli plass skole som ble revet det året skolen stod ferdig.